

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 7 mars 2014
Nr. ref.: RK571/14

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin Nr. KI134/12

Parashtrues

N.P.N.T. “ÇLIRIMI”

**Vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të
Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev. E. nr. 5/2010, të 8 nëntorit 2012**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, kryetar
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga kompania N.P.N.T. “ÇLIRIMI” (në tekstin e mëtejme: parashtruesi), e përfaqësuar nga z. Sahit Bibaj, avokat në Prishtinë.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës e konteston Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Rev. E. nr. 5/2010, të 8 nëntorit 2012.

Objekti i çështjes

3. Parashtruesi i kërkesës kërkon vlerësimin e kushtetutshmërisë së vendimit të kontestuar, i cili pretendohet t'ia ketë shkelur atij të drejtën për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës.

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në nenet 113.7 dhe 21.4 të Kushtetutës, nenin 20 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 29 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

5. Më 28 dhjetor 2012, parashtruesi parashtrroi kërkesë në Gjykatën Kushtetuese.
6. Më 10 janar 2013, Kryetari caktoi gjyqtarin Almiro Rodrigues gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues të përbërë nga gjyqtarët: Snezhana Botusharova (kryesuese), Enver Hasani dhe Kadri Kryeziu.

Përmbledhja e fakteve

7. Më 4 tetor 2005, parashtruesi i kërkesës ia paraqiti Komunës së Gllogocit një numër faturash për kryerjen e disa punëve shtesë në rrugë. Sidoqoftë, Komuna refuzoi të paguajë këto fatura për arsye se nuk ekzistonte ndonjë kontratë me shkrim në mes të palëve. Pas kësaj, parashtruesi i kërkesës u ankua te Kryeshefi ekzekutiv i Komunës.
8. Më 20 dhjetor 2005, Kryeshefi ekzekutiv i Kuvendit Komunal të Gllogocit e miratoi pagesën e vetëm njërës nga faturat e paraqitura, dhe e urdhëroi Drejtorinë Komunale të Financave që ta përmbaronte aktvendimin.
9. Më 15 janar 2006, parashtruesi i kërkesës parashtrroi kërkesë në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë për pagesën e faturave të papaguara nga Komuna e Gllogocit.
10. Më 16 shkurt 2006, Gjykata e Qarkut (Aktvendimi E. nr. 30/2006) e miratoi përmbarrimin e kërkesëpadisë së parashtruesit. Ndërkohë, Komuna paraqiti ankesë kundër këtij aktvendimi në Gjykatën e Qarkut.
11. Më 25 korrik 2006, Gjykata e Qarkut mbajti një shqyrtim dhe vendosi të caktojë dy ekspertë për rastin për përgatitjen e një ekspertize. Të gjeturat e ekspertëve siç duket e mbështetnin kërkesën e parashtruesit.

12. Më 17 korrik 2007, Gjykata e Qarkut mbajti edhe një shqyrtim dhe po të njëjtën ditë e shfuqizoi (Aktgjykimi nr. II. C. nr. 49/2006) vendimin e saj të mëhershëm (E. nr. 30/2006) duke refuzuar kërkesëpadinë e parashtruesit si të pabazuar, pasi që ka qenë e obligueshme që kontratat e tilla të ndërtimit të jenë në formë të shkruar e jo në formë të marrëveshjes gojore me Kryeshefin ekzekutiv të Kuvendit Komunal të Gllogocit siç ka bërë parashtruesi i kërkesës.
13. Më 2 nëntor 2007, parashtruesi i kërkesës ushtroi ankesë kundër Aktgjykimit Nr. II. C. nr. 49/2006 pranë Gjykatës Supreme duke pretenduar shkelje të rëndë të dispozitave të procedurës civile, konstatim jo të plotë dhe të gabueshëm të gjendjes faktike dhe zbatim të gabueshëm të së drejtës materiale. Parashtruesi i kërkesës më tej argumentoi se punët shtesë ishin miratuar nga Komiteti Komunal për Politikë dhe Financa më 11 dhjetor 2003 dhe se, në bazë të nenit 73 të Ligjit për Marrëdhëniet Detyrimore, në rastet kur kontrata nuk është me shkrim por është përmbtuar në tërësi apo në pjesën më të madhe, kontrata është e vlefshme.
14. Më 23 qershor 2010, Gjykata Supreme (Aktgjykimi A. e. nr. 135/2007) e refuzoi ankesën si të pabazuar dhe e vërtetoi aktgjykimin e kontestuar me arsyetimin se Gjykata e Qarkut e kishte vërtetuar në mënyrë të drejtë gjendjen faktike dhe e kishte zbatuar të drejtën materiale kur kishte vendosur se kërkesëpadia e parashtruesit ishte e pabazuar. Gjykata më tej theksoi se, në bazë të nenit 633 të Ligjit për Marrëdhëniet Detyrimore, kontratat e ndërtimit duhet të përpilohen me shkrim dhe për çdo shmangie nga projekti i ndërtimit respektivisht nga punimet e kontraktuara, kryerësi duhet të ketë pëlqimin me shkrim të porositesit dhe se ai nuk mund të kërkojë ngritje të çmimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer pa pëlqimin e këtillë.
15. Më 8 korrik 2010, parashtruesi i kërkesës paraqiti revizion në Gjykatën Supreme, me kërkesë që të shfuqizojë aktgjykimet e kontestuar dhe të miratojë kërkesëpadinë e tij duke argumentuar se Gjykata Supreme nuk kishte arsyetuar në mënyrën e duhur refuzimin e këtyre kërkesëpadive.
16. Më 8 nëntor 2012, Gjykata Supreme [Aktgjykimi Rev. E. nr. 5/2010] e refuzoi revizionin e parashtruesit si të pabazuar dhe e vërtetoi aktgjykimin e Gjykatës së Qarkut të 17 korrikut 2007, duke theksuar se Gjykata e Qarkut kishte hedhur poshtë kërkesëpadinë e parashtruesit pasi që i njëjti nuk ka qenë i autorizuar që ta ndryshojë projektin pa pëlqimin me shkrim për punët shtesë nga ana e porositesit/investitorit dhe se, rrjedhimisht, obligimi i të paditurës për t'ia paguar parashtruesit shumën kontestuese nuk mund të qëndronte. Gjykata më tej theksoi se aktgjykimi i ankimuar nuk përmbante ndonjë shkelje të Ligjit për Marrëdhëniet Detyrimore.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

17. Parashtruesi i kërkesës pretendon se, në kundërshtim me nenin 24 [Barazia para Ligjit] dhe nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, i janë shkelur të drejtat për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, pasi që palët në këtë procedurë nuk janë trajtuar në mënyrë të barabartë dhe se gjykatat nuk i kanë shqyrtuar provat dhe faktet e ofruara nga parashtruesi i kërkesës. Parashtruesi më tej argumenton se Gjykata e Qarkut si dhe Gjykata

Supreme nuk kanë dhënë arsye bindëse për refuzimin e rastit të tij si dhe kanë zbatuar gabueshëm të drejtën materiale.

18. Parashtruesi i kërkesës po ashtu pretendon se ka shkelje të nenit 6 të KEDNJ-së dhe nenit 10 të Deklaratës Universale.

Pranueshmëria e kërkesës

19. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës, në revizionin e paraqitur në Gjykatën Supreme, pretendon se gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë kanë zbatuar gabimisht të drejtën materiale dhe përshkruan në hollësi se si është dashur që gjykatat të zbatojnë nenet përkatëse të Ligjit për Marrëdhëniet Detyrimore dhe të Ligjit për Prokurimin Publik.

20. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113.7 të Kushtetutës, i cili parasheh:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

21. I njëjti parim është përcaktuar në nenin 47.2 të Ligjit.

22. Gjykata gjithashtu i referohet nenit 21.4 të Kushtetutës, i cili parasheh:

“Të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejnë edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme”.

Rrjedhimisht, kompania N.P.N.T. “ÇLIRIMI” ka të drejtë të parashtojë ankesë kushtetuese në këtë Gjykatë duke u thirrur në shkelje të të drejtave dhe lirive kushtetuese, në të njëjtën mënyrë, megjithëse “për aq sa janë të zbatueshme” si individë. Kjo do të thotë se parashtruesi i kërkesës po ashtu e ka për obligim që të shterë të gjitha mjetet juridike ashtu siç kërkohet edhe nga individët që të bëjnë një gjë të tillë, siç përcaktohet me nenin e lartcekur 113.7 të Kushtetutës dhe nenin 47.2 të Ligjit.

23. Gjykata thekson më tej se me rregullin e shterimit jo vetëm që kërkohet nga parashtruesi i kërkesës që, para se të parashtojë kërkesë në Gjykatë, të shterë të gjitha mjetet juridike që i ka në dispozicion në bazë të ligjit në Kosovë, përfshirë edhe gjykatën e instancës më të lartë, por nga ai po ashtu kërkohet që të ketë ngritur shkeljet e pretenduara të të drejtave themelore gjatë procedurës pranë këtyre instancave.

24. Arsyeja për rregullin e shterimit sipas interpretimit të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (shih, nenin 53 të Kushtetutës), është që t’u ofrohet mundësia autoriteteve përkatëse, përfshirë gjykatat, që të parandalojnë ose korrigjojnë shkeljen e pretenduar të Kushtetutës kundër tyre para se këto pretendime të ngritën në Gjykatën Kushtetuese (shih, *mutatis mutandis*, Selmouni kundër Francës, GJEDNJ, nr. 25803/94, Aktgjykimi i 28 korrikut 1999).

25. Rrjedhimisht, autoritetet në fjalë, duke përfshirë gjykatat përkatëse, lirohen nga përgjegjësia para Gjykatës Kushtetuese për veprimet e tyre, para se të kenë

pasur një mundësi për të korrigjuar gjërat përmes procedurave të veta. Ky rregull bazohet në supozimin se rendi juridik i Kosovës do të sigurojë një mjet efektiv në lidhje me shkeljen/shkeljet e pretenduara të të drejtave kushtetuese. Në këtë mënyrë, ky është një aspekt i rëndësishëm i parimit që mekanizmi mbrojtës i Gjykatës Kushtetuese, i përcaktuar me Kushtetutë është subsidiar në raport me sistemet gjyqësore që mbrojnë të drejtat e njeriut.

26. Kështu, ankesa të cilën parashtruesi e ka dorëzuar në Gjykatë, është dashur fillimisht të dorëzohej-së paku në esencë-tek autoriteti/autoritetet përkatëse, përfshirë gjykatat kompetente, dhe në pajtim me kriteret procedurale, duke i respektuar afatet, të përcaktuara me ligjet e Kosovës (shih, *mutatis mutandis*, Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar, Aktgjykim i GJEDNJ-së i 7 dhjetorit 1976, Seria A nr. 24, f. 22, para 48 dhe Cardot kundër Francës, Aktgjykim i GJEDNJ-së i 19 marsit 1991, Seria A nr. 200, f. 18, para. 34 si dhe rasti nr. KI41/09, Universiteti AAB-RIINVEST SH.P.K., Prishtinë kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës, Aktvendim i Gjykatës Kushtetuese së 27 janarit 2010).
27. Në pajtim me praktikën gjyqësore të lartcekur të GJEDNJ-së, të cilën Gjykata duhet ta zbatojë vazhdimisht gjatë interpretimit të të drejtave dhe lirive të njeriut të garantuara me Kushtetutë, siç parashihet me nenin 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, nuk është e domosdoshme që një parashtrues të ketë përmendur nenet e sakta të Kushtetutës apo të instrumenteve të zbatueshme ndërkombëtare në procedurën tek autoritetet përkatëse, duke përfshirë gjykatat. Përderisa shkelja e të drejtave themelore, të cilën parashtruesi i kërkesës e ngrit pranë kësaj Gjykate, të jetë ngritur në mënyrë implicite apo në esencë në procedurën përkatëse, është respektuar rregulli i shterimit (shih, *mutatis mutandis*, GJENDJ, Azianas kundër Qipros, nr. 56679/00, aktgjykimi i 28 prillit 2004).
28. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton se nga parashtruesit kërkohet që të shterin vetëm mjetet që janë në dispozicion dhe që janë efektive (shih, *mutatis mutandis*, GJEDNJ, Cinar kundër Turqisë, nr. 28602/95, aktgjykimi i 13 nëntorit 2003).
29. Sa i përket ankesave të ngritura në Gjykatën Kushtetuese, duhet të konstatohet se parashtruesi i kërkesës nuk ka dorëzuar asnjë provë, me të cilën do të tregonte se, gjatë procedurës në Gjykatën e Qarkut dhe në Gjykatën Supreme në instancën e fundit, ai është thirrur në shkeljen e nenit 21.4 dhe 31 të Kushtetutës si dhe të nenit 6 të KEDNJ-së dhe nenit 10 të Deklaratës Universale, madje as në mënyrë implicite e as në esencë.
30. Prandaj Gjykata konsideron se në kundërshtim me kërkesat e nenit 113.7 të Kushtetutës dhe nenit 47.2 të Ligjit, parashtruesi nuk i ka shterur të gjitha mjetet juridike të parapara me ligj.
31. Nga kjo rrjedh se kërkesa është e papranueshme.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, nenin 47.2 të Ligjit dhe rregullat 36 (1) c) dhe 56 (2) Rregullores, në seancën e mbajtur më 13 maj 2013,

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- III. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Almiro Rodrigues

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani